

**Congressional
Research Service**

Informing the legislative debate since 1914

گزارش ۲۰۲۴ سرویس تحقیقاتی کنگره آمریکا تحت عنوان

«هند: مسائل مربوط به آزادی‌های دینی»

حسنعلی ذکریایی

۲۳ آبان ۱۴۰۳ (November ۱۳, ۲۰۲۴)

گزارش ۲۰۲۴ سرویس تحقیقاتی کنگره آمریکا بیان می‌کند که هند نمونه‌ای از ارتباط میان «دولت‌های پوپولیستی»، «خودکامه‌سازی» و «محدودیت‌های آزادی» می‌باشد که «افزایش قطبی‌سازی سمی» تحت دولت نخست‌وزیر مودی رخ می‌دهد. مودی خود را یک «گورو جهانی» می‌نامد و به عنوان بازوی سیاسی اصلی سازمان RSS و جنبش هندوتوا با پروژه‌های «برتری طلبانه هندو» و «سازمان‌دهی جامعه هندو» و با «تحقیر گذشته» و با تاکید بر «هند متحد» به عنوان یک «ملت واحد» بر طبل «هندو بودن» برای «هندی بودن» می‌کوبد.

این گزارش نشان می‌دهد که اکثریت قریب به اتفاق (۸۰٪) حوادث نفرت‌پراکنی در هند به‌ویژه در رسانه اجتماعی فیسبوک در ایالت‌ها و قلمروهایی که تحت حکمرانی حزب BJP قرار دارند، رخ می‌دهد و بیش از نیمی از این حوادث، توسط گروه‌های وابسته به سازمان RSS سازمان‌دهی می‌شوند. در هند، رسانه‌های اجتماعی و پلتفرم‌ها به نیروی اصلی در پشت اخبار جعلی و پروسی تبدیل شده‌اند. در این فضای پرتنش، فراخوان‌ها برای «نسل‌کشی مسلمانان» و «شیطان‌سازی سیستماتیک مسلمانان» در هند به‌طور مداوم در حال گسترش است.

اشاره

گزارش جدید سرویس تحقیقاتی کنگره آمریکا تحت عنوان «[هند: مسائل مربوط به آزادی‌های دینی](#)» نوشته «ک. آلن کرونشتات» به تشدید مشکلات حقوق بشری در هند به ویژه پس از روی کار آمدن حزب بهاراتیا جاناتا (حزب BJP) و نخست‌وزیری نارندرا مودی پرداخته و تحلیل کرده است که چگونه این مسائل می‌توانند بر روابط ایالات متحده و هند تأثیر بگذارند.

این گزارش در بیش از ۴۴ صفحه تهیه و در ۲۳ آبان ۱۴۰۳ منتشر شده و ۹ پیشنهاد ارائه داده است. از جمله برگزاری جلسات استماع، مشروط کردن کمک‌ها و فروش تسلیحات به بهبود شرایط حقوق بشر، اصلاح قوانین محدودکننده مانند UAPA و FCRA و حمایت از سفر هیئت‌های نظارتی به هند.

گزارش حاضر به بررسی وضعیت آزادی‌های مذهبی در هند، به ویژه پس از روی کار آمدن حزب بهاراتیا جاناتا (BJP) و نخست‌وزیری نارندرا مودی پرداخته است. این گزارش با بررسی تاریخچه، سیاست‌ها، گروه‌های تأثیرگذار و رویدادهای کلیدی، تصویری روشن از چالش‌های پیش روی آزادی‌های مذهبی در هند ارائه می‌دهد.

پس از یک دهه حکمرانی حزب حاکم BJP از سال ۲۰۱۴ در سطح ایالتی و گسترش قدرت این حزب در ایالت‌ها، شوونیسم و تعصب هندو در هند بیشتر مشهود شده و میزان خشونت‌های جمعی در سال‌های اخیر افزایش یافته است.

موضوع اصلی این گزارش، بررسی وضعیت آزادی‌های مذهبی در هند، به ویژه برای اقلیت‌های مذهبی مانند سیک‌ها، مسلمانان و مسیحیان است و به تشدید خشونت‌های اجتماعی و مذهبی تحت حکومت ده ساله حزب BJP و سیاست‌های ناسیونالیستی مذهبی این حزب اشاره دارد.

این گزارش تأکید می‌کند که از زمان روی کار آمدن حزب BJP در سال ۲۰۱۴، ناسیونالیسم افراطی هندو و تعصبات مذهبی به شدت افزایش یافته و منجر به تشدید خشونت‌های اجتماعی شده و در خصوص تأثیر این موضوع بر روابط هند و آمریکا می‌نویسد که این مسائل باعث شده‌اند که برخی سیاستمداران آمریکایی به ارزیابی دوباره روابط دوجانبه بپردازند. به‌طور خاص، برخی از سناتورهای فروش تسلیحات به هند را به انجام تحقیقات معتبر در پرونده‌های حقوق بشری مشروط کرده‌اند.

این گزارش به اتهامات اخیر کانادا و آمریکا علیه دولت هند درباره اقدامات فراملی اشاره کرده که این اتهامات نه تنها روابط هند و کانادا را مختل کرده بلکه ممکن است بر همکاری هند و آمریکا نیز تأثیر بگذارد. همچنین بیان می‌کند که برخی از تحلیلگران بر ضرورت تأکید بر ارزش‌های دموکراسی و حقوق بشر در سیاست‌های ایالات متحده نسبت به هند تأکید دارند و برخی دیگر معتقدند «منافع امنیتی» و «استراتژیک» باید در اولویت باشد.

سخنرانی نارندرا مودی نخست وزیر هند در کنگره آمریکا

این گزارش با ترسیم تضاد میان ارزش‌ها و منافع امنیتی در روابط آمریکا و هند، نشان می‌دهد که ادامه سیاست‌های مذهبی افراطی حزب BJP می‌تواند هم بر جایگاه هند به عنوان یک قدرت بزرگ جهانی تأثیر منفی بگذارد و هم رابطه آن با آمریکا را پیچیده‌تر کند. همچنین، با توجه به نیاز استراتژیک آمریکا به هند برای مقابله با نفوذ چین، این گزارش به نوعی به معضل اخلاقی برای سیاست‌گذاران آمریکایی اشاره دارد که چگونه باید میان «ارزش‌ها» و «منافع» توازن برقرار کنند.

گزارش هشدار می‌دهد که ادامه سیاست‌های ناسیونالیستی مذهبی می‌تواند به تضعیف سنت‌های سکولار هند و همچنین روابط این کشور با آمریکا منجر شود.

در نهایت، گزارش از کنگره می‌خواهد تا در مورد چگونگی تقویت آزادی‌های مذهبی در هند تصمیم‌گیری کند و به تأثیر این مسائل بر شراکت استراتژیک آمریکا-هند توجه داشته باشد.

خلاصه:

- ❖ کنگره آمریکا در سال‌های اخیر نگرانی جدی خود را نسبت به وضعیت آزادی‌های مذهبی در هند ابراز کرده است. برگزاری جلسات استماع متعدد و تصویب قوانین مختلف نشان می‌دهد که این موضوع در دستور کار سیاست خارجی ایالات متحده قرار دارد.
- ❖ موضوعات اصلی مطرح شده در این جلسات و قوانین شامل نقض گسترده حقوق بشر علیه اقلیت‌های مذهبی، به ویژه مسلمانان و سیک‌ها، قوانین تبعیض‌آمیز دولت هند و سرکوب مدافعان حقوق بشر است.

- ❖ کنگره آمریکا از دولت هند خواسته است تا اقداماتی برای بهبود وضعیت حقوق بشر و آزادی‌های مذهبی در کشور انجام دهد. این اقدامات شامل پایان دادن به آزار و اذیت اقلیت‌های مذهبی، لغو قوانین تبعیض‌آمیز و حمایت از مدافعان حقوق بشر است.
- ❖ کنگره آمریکا همچنین به دنبال ایجاد مکانیسم‌هایی برای نظارت بر وضعیت حقوق بشر در هند و پاسخگویی دولت هند در قبال این موضوع است.
- ❖ برخی از قوانین پیشنهادی در کنگره آمریکا به دنبال تحریم افرادی هستند که در نقض حقوق بشر در هند دست دارند و برخی دیگر نیز به دنبال تقویت همکاری بین آمریکا و هند در زمینه‌های مختلف هستند. اما با شرط بهبود وضعیت حقوق بشر در هند.
- ❖ کنگره آمریکا برای بهبود وضعیت حقوق بشر در هند، اقدامات مختلفی را پیشنهاد کرده است. از جمله این اقدامات می‌توان به تحریم مقامات دولتی هند که در نقض حقوق بشر دست دارند، افزایش فشار دیپلماتیک بر دولت هند برای اصلاح قوانین تبعیض‌آمیز و حمایت از سازمان‌های غیردولتی که در زمینه دفاع از حقوق بشر فعالیت می‌کنند، اشاره کرد.
- ❖ آزادی‌های مذهبی در هند چالش‌های جدی دارد و کنگره آمریکا به دنبال ایفای نقش فعال‌تری در حمایت از اقلیت‌های مذهبی و بهبود وضعیت حقوق بشر در این کشور است.

نکات قوت:

- ❖ **جامعیت**
گزارش به طور گسترده به موضوعات مختلف مرتبط با آزادی‌های مذهبی در هند پرداخته است.
- ❖ **دقت**
اطلاعات ارائه شده در گزارش دقیق و مستند به منابع معتبر است.
- ❖ **تحلیل عمیق**
گزارش به تحلیل علل ریشه‌ای مشکلات و ارتباط بین عوامل مختلف پرداخته است.
- ❖ **بیان نگرانی‌های بین‌المللی**
گزارش به خوبی به نگرانی‌های ابراز شده توسط دولت ایالات متحده، کنگره و سازمان‌های بین‌المللی در مورد وضعیت حقوق بشر در هند پرداخته است.

نکات قابل بهبود:

- ❖ **تعادل در ارائه اطلاعات**
در برخی موارد، گزارش بیشتر بر جنبه‌های منفی وضعیت آزادی‌های مذهبی در هند متمرکز شده و به اندازه کافی به جنبه‌های مثبت و تلاش‌های دولت برای بهبود اوضاع پرداخته نشده است.
- ❖ **تاکید بیشتر بر ابعاد حقوقی**
گزارش نتوانسته به طور مفصل‌تری به بررسی قوانین و مقررات مرتبط با آزادی‌های مذهبی در هند و تغییرات ایجاد شده در این قوانین در سال‌های اخیر بپردازد.
- ❖ **بررسی دقیق‌تر نقش رسانه‌ها**
رسانه‌های هندی نقش مهمی در شکل‌دهی افکار عمومی در مورد مسائل مربوط به آزادی‌های مذهبی دارند. تحلیل دقیق‌تر نقش رسانه‌ها در این گزارش می‌توانست مفید باشد.

پیشنهادها

- ۱- گسترش بخش مربوط به اقدامات مثبت دولت
گزارش باید به اقدامات مثبتی که دولت هند برای بهبود وضعیت آزادی‌های مذهبی انجام داده است نیز بپردازد. این اقدامات می‌تواند شامل برنامه‌های توسعه‌ای برای اقلیت‌ها، تلاش برای ایجاد گفتگو بین ادیان و تقویت نهادهای مدنی باشد.
- ۲- بررسی دقیق‌تر قوانین و مقررات
گزارش باید به طور دقیق‌تری به بررسی قوانین و مقررات مرتبط با آزادی‌های مذهبی در هند بپردازد و تغییرات ایجاد شده در این قوانین در سال‌های اخیر را مورد تحلیل قرار دهد.
- ۳- تحلیل نقش رسانه‌ها
گزارش باید نقش رسانه‌های هندی در شکل‌دهی افکار عمومی در مورد مسائل مربوط به آزادی‌های مذهبی را به طور دقیق‌تر بررسی کند.
- ۴- توجه به ابعاد منطقه‌ای
گزارش می‌تواند به طور دقیق‌تر به بررسی وضعیت آزادی‌های مذهبی در مناطق مختلف هند بپردازد. برخی مناطق ممکن است شاهد مشکلات جدی‌تری نسبت به مناطق دیگر باشند.
- ۵- بررسی ارتباط بین آزادی‌های مذهبی و توسعه
گزارش می‌تواند به بررسی ارتباط بین آزادی‌های مذهبی و توسعه اقتصادی و اجتماعی در هند نیز بپردازد.

نتیجه‌گیری:

گزارش حاضر یک منبع ارزشمند برای درک وضعیت آزادی‌های مذهبی در هند است. با این حال، با توجه به پیچیدگی موضوع، می‌توان با اعمال تغییرات پیشنهادی، کیفیت و جامعیت گزارش را بهبود بخشید. چرا که وضعیت آزادی‌های مذهبی در هند به سرعت در حال تغییر است. بنابراین، هرگونه تحلیل باید به طور مداوم به‌روزرسانی شود.

خلاصه ای از گزارش جدید سرویس تحقیقاتی کنگره آمریکا

اشاره

هند: مسائل آزادی مذهبی

هند پرجمعیت‌ترین کشور جهان با بیش از ۱,۴ میلیارد نفر جمعیت و پنجمین اقتصاد بزرگ جهان است. با توجه به اهمیت جهانی هند و توانایی روزافزون آن در تأثیرگذاری بر امور جهانی و با توجه به این ارزیابی گسترده که هند قوی‌تر، مرفه‌تر و دموکراتیک‌تر برای آمریکا مفید است، کنگره آمریکا و چهار دولت متوالی ریاست جمهوری آمریکا اقداماتی را برای گسترش و تعمیق تعاملات آمریکا با هند انجام داده‌اند. واشنگتن و دهلی نو در سال ۲۰۰۴ یک «شراکت استراتژیک»^۱ راه‌اندازی کردند، همراه با چارچوبی برای همکاری دفاعی بلندمدت که اکنون شامل تمرین‌های نظامی مشترک بزرگ و تجارت دفاعی چند میلیارد دلاری است. آمریکا و هند در سال ۲۰۲۰ به همراه ژاپن و استرالیا، گفتگوی چهار جانبه امنیتی (Quad) را به عنوان ابتکار اصلی استراتژی هند-اقیانوس آرام آمریکا احیا کردند. این سازوکار به طور گسترده به عنوان مقابله با نفوذ رو به رشد چین تلقی می‌شود. تجارت و سرمایه‌گذاری آمریکا و هند افزایش یافته است، در حالی که جامعه هندی-آمریکایی نسبتاً ثروتمند و تحصیلکرده در حال اعمال نفوذ سیاسی داخلی جدید است.

هند یک دموکراسی سکولار رسمی است. قانون اساسی ۱۹۵۰ آن یک «دولت مستقل، سوسیالیستی، سکولار دموکراتیک»^۲ را ایجاد می‌کند. هند دارای هزاران گروه قومی، ۲۲ زبان رسمی و سنت طولانی تحمل مذهبی اگرچه با لغزش‌های دوره ای و گاهی جدی است. آزادی مذهبی صریحاً تحت قانون اساسی آن محافظت می‌شود. هند زادگاه چهار دین بزرگ جهان است: هندوئیسم، بودیسم، سیکسیم و جینیسم. و همچنین خانه حدود ۲۰۰ میلیون مسلمان است. تنها کشورهای اندونزی و پاکستان بیشترین مسلمان را دارند. اقلیت مسیحی حدود ۳۰ میلیون نفر را شامل می‌شود. هندوها اکثریت قریب به اتفاق (تقریباً چهار پنجم) جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند و ملی‌گرایی هندو به یک نیروی سیاسی رو به رشد تبدیل شده است که به نظر برخی تحلیلگران ماهیت سکولار هند را تضعیف می‌کند و منجر به حملات جدید به آزادی‌های مذهبی کشور و حقوق مدنی اقلیت‌ها می‌شود.

پیروزی انتخاباتی ملی حزب بهاراتیا جاناتا (BJP یا حزب مردم هند)^۳ در سال ۲۰۱۴ توجه شدیدی را به موضوع آزادی مذهبی در هند جلب کرد. حزب BJP که ریشه‌های خود را به یک حزب سیاسی ایجاد شده در سال ۱۹۵۱ در همکاری با راشتریا سویامسواک سانگ (RSS یا سازمان داوطلب ملی)^۴ هندو ملی‌گرا می‌رساند، کنترل ۱۳ از ۲۸ دولت ایالتی هند (از ۵ در سال ۲۰۱۴) از جمله در ایالت اوتار پرادش، پرجمعیت‌ترین ایالت هند را به دست گرفته است. نارندرا مودی نخست وزیر هند رهبر حزب BJP، یک ملی‌گرای هندو خودخوانده و عضو مادام‌العمر RSS با گذشته‌ای بحث برانگیز است. در سال ۲۰۲۲، در طول دوره ۱۳ ساله خود به عنوان سر وزیر ایالت گجرات هند، شورش‌های ضد مسلمان در مقیاس گسترده ظاهراً بیش از ۱۰۰۰ نفر را کشت و مودی با اتهامات همدستی و یا عدم

^۱ strategic partnership

^۲ sovereign, socialist, secular democratic state

^۳ Bharatiya Janata Party (BJP or Indian Peoples' Party)

^۴ Rashtriya Swayamsevak Sangh (RSS or National Volunteer Organization)

اقدام مواجه شد(او رسماً تبرئه شد). در سال ۲۰۰۵، به مودی ویزای آمریکا تحت قانونی به ندرت استفاده شده که ورود مقامات خارجی را که در نقض شدید آزادی مذهبی دست داشتند ممنوع می‌کرد، اعطا نشد و او تا سال ۲۰۱۴ هیچ تماس رسمی با دولت آمریکا نداشت. برخی از ۱۱۳ امین اعضای کنگره، نقش مودی را در خشونت‌های سال ۲۰۰۲ مورد انتقاد قرار دادند.

برخی از اعضای کنگره همچنان به توجه به نشانه‌هایی که نشان می‌دهد نقض حقوق بشر و آزادی مذهبی در هند در حال افزایش است، همانطور که توسط وزارت امور خارجه آمریکا، کمیسیون آزادی مذهبی بین‌المللی آمریکا^۵ و گروه‌های مستقل حقوق بشر مستند شده است، ادامه می‌دهند. با توجه به شراکت استراتژیک آمریکا و هند که ظاهراً بر اساس ارزش‌های مشترک است، وخامت آشکار شرایط حقوق بشر هند، برخی از ناظران را بر آن داشته است تا به جای آن بر منافع ملی مشترک، به ویژه در مورد تعادل در برابر چین، تأکید کنند. دیگران می‌گویند که حفظ توجه به دموکراسی و حمایت از حقوق بشر در هند در واقع به نفع ملی آمریکا است و حمایت از حقوق بشر و امنیت ملی، اهداف متقابلی نیستند.

این گزارش مروری بر مسائل آزادی مذهبی در هند ارائه می‌کند و با بررسی مختصری از روابط آمریکا و هند و وضعیت کلی حقوق بشر هند آغاز می‌شود، سپس به بررسی جمعیت‌شناسی مذهبی کشور، حمایت از آزادی مذهبی و مفاهیم ملی‌گرایی هندو و طرفداران نهادی کلیدی آن در جامعه هند می‌پردازد. سپس به مناطق خاصی از سرکوب و خشونت مبتنی بر دین، از جمله قوانین ضد تبدیل دین در سطح ایالتی، خشونت‌های محافظت از گاو، خشونت‌های فرقه‌ای منطقه‌ای و حملات گزارش شده به آزادی‌های بیان و عملیات سازمان‌های غیر دولتی که به عنوان مضر برای سنت‌های سکولار هند و هدف ترویج شده آمریکا برای تحمل ادیان تلقی می‌شوند، می‌پردازد. این گزارش با بررسی‌ها و سوالات احتمالی برای کنگره به پایان می‌رسد.

مقدمه

اگرچه تبعیض مذهبی و عدم تحمل مخالفت اجتماعی برای هند چندان جدید نیست، اما انتخابات ۲۰۱۴ حزب بهاراتیا جاناتا (BJP) هندو ملی‌گرا به اکثریت در سطح فدرال ظاهراً به عوامل اصلی هندو قدرت داده است تا تبعیض دولتی و اجتماعی علیه اقلیت‌ها، به ویژه مسلمانان، را تشدید کنند و سیاست‌هایی را دنبال کنند که آزادی‌های دین و بیان و تحقیقات دانشگاهی را نقض می‌کند. بیش از یک دهه بعد، نارندرا مودی، نخست وزیر هند و رهبر BJP و ملی‌گرای خودخوانده هندو - همچنان مقام ارشد کشور است.

مودی پس از ۱۳ سال خدمت به عنوان سر وزیر ایالت غربی گجرات، سمت ملی را بر عهده گرفت. در سال ۲۰۰۵، ویزای توریستی/تجاری آمریکا مودی به دلیل نگرانی در مورد نقش او در خشونت‌های گسترده ضد مسلمان در گجرات در سال ۲۰۰۲ لغو شد. برخی از اعضای کنگره ۱۱۳ امین آمریکا این تصمیم را ستوده بودند. دولت آمریکا تا سال ۲۰۱۴، تنها چند ماه قبل از اینکه او به یک نامزد اصلی نخست وزیری تبدیل شود، هیچ تماس رسمی با مودی نداشت. برای برخی از ناظران، سفر او به آمریکا در سال ۲۰۱۶ و سخنرانی در جلسه مشترک کنگره،

^۵ the U.S. Commission on International Religious Freedom

«توانبخشی سیاسی»^۶ یک رهبر خارجی را که زمانی توسط برخی در آمریکا به عنوان یک منزوی تلقی می شد، تکمیل کرد.

پس از یک دهه حکمرانی حزب BJP در سطوح ایالتی و گسترش قدرت حزب BJP در دولت های ایالتی از سال ۲۰۱۴، شوونیسم و تعصب هندو در هند بیشتر نمایان شده و نرخ خشونت های فرقه ای در سال های اخیر نیز افزایش یافته است. طبق یک گزارش خبری، «مودی با پذیرفتن ملی گرایی هندو برای ملتی ۱,۴ میلیارد نفری که دهه ها به پلورالیسم و سکولاریسم افتخار می کرد، قدرت ماندگاری کسب کرده است.» این تحولات واکنش های محدود، اما گاهی اوقات مشخصی از نگرانی مقامات دولت بایدن را برانگیخته است. در کنگره ۱۱۸ امین آمریکا، برخی از اعضای کنگره قوانینی را برای رسیدگی به حقوق بشر در هند، از جمله در کشور خاص، معرفی یا حمایت کرده اند.

قطعنامه هایی که بر آزادی مذهبی متمرکز شده اند. بحث های جاری در محافل سیاست گذاری در مورد تغییر هند به سمت خودکامگی می تواند بر روابط ایالات متحده و هند و همچنین بر نقش جهانی هند تأثیرات بالقوه ای داشته باشد. نقش ملی گرایی هندو در سیاست خارجی هند را می توان در مفهوم «ویشواگورو»^۷ یا «گورو جهانی»^۸ مشاهده کرد. هند هندو که مقدر است جهان را به سوی صلح رهبری کند. مودی بی شک این مفهوم را شخصی سازی کرده است تا خود را به عنوان یک «گورو جهانی» به تصویر بکشد.

اظهارات مقامات حزب BJP که از سوی مسلمانان توهین آمیز تلقی می شود، گاهی اوقات منجر به محکومیت دولت دهلی نو توسط جهان اسلام شده است. سیاست های موسوم به «هندو اول» حزب BJP نیز ظاهراً در حال تشدید اختلافات تاریخی بین مهاجرین هند مقیم آمریکا (diaspora) است.

اگرچه شکست غافلگیرکننده در انتخابات سراسری هند (۲۰۲۴) قدرت حزب BJP را در پارلمان هند، لوک سبها (Lok Sabha) کاهش داد و آن را مجبور به تشکیل دولت ائتلافی اتحاد دموکراتیک ملی^۹ (NDA) با چندین حزب کوچک کرد که ممکن است دستور کار ملی گرایانه هندوی آن را تعدیل کند، مودی برای سومین دوره متوالی سوگند یاد کرد (نخست وزیر اول هند، جواهر لعل نهرو، تنها کسی است که به این دوره رسیده است).

نظرسنجی ها نشان می دهد که مودی همچنان محبوب ترین رهبر جهان است؛ یکی از آنها نرخ تأیید ۷۵ درصدی را از اوایل نوامبر ۲۰۲۴ نشان می دهد. حزب حاکم BJP در حال حاضر در ۱۳ ایالت از ۲۸ ایالت هند، قدرت دارد. دو متحد مهم ائتلافی حزب BJP، سکولار، منطقه ای و عمدتاً غیر ایدئولوژیک هستند و نشانه های اولیه ای دادند که آنها در کمپین ها یا سیاست های ضد مسلمان شرکت نخواهند کرد. از ژوئن ۲۰۲۴، دولت مودی ظاهراً از چندین قانون گذاری عقب نشینی کرده است و ممکن است با چالش های جدیدی از درون حزب خود مواجه شود. با این حال، بیش از پنج ماه پس از انتخابات، گزارش های دیگر حاکی از آن است که سرکوب مخالفان توسط دولت مودی «بدون وقفه ادامه دارد».

^۶ political rehabilitation

^۷ vishwaguru

^۸ universal guru

^۹ National Democratic Alliance (NDA)

اعضای کنگره ممکن است همچنان نسبت به مسیر هند در دموکراسی، حقوق بشر و آزادی مذهبی هوشیار باشند. نتایج انتخابات ۲۰۲۴ هند به طور گسترده به عنوان پیروزی دموکراسی چند حزبی در آنجا تلقی شد، اما برخی از کارشناسان هشدار می‌دهند که خطر استبداد از بین نرفته و «بازدموکراتیزاسیون» هند تضمین نشده است و این نتایج انتخابات نباید به عنوان شکست «هندوتوا» تلقی شود.

حقوق بشر و آزادی مذهبی در هند

حدود ۸۰ درصد از جمعیت هند، خود را هندو می‌دانند. ماده ۲۵ قانون اساسی این کشور تصریح می‌کند که «همه افراد به طور مساوی حق دارند آزادانه دین خود را بیان کنند، به آن عمل کنند و آن را تبلیغ نمایند»، مشروط به این که این آزادی نظم عمومی، سلامت یا اخلاق عمومی را به خطر نیندازد. این قانون هرگونه تبعیض دولتی بر مبنای دین، از جمله در استخدام یا دسترسی به اماکن عمومی و خصوصی را ممنوع کرده است. همچنین، طبق بخش ۲۹۵ قانون کیفری هند، تخریب یا آسیب‌رسانی به اماکن عبادت جرم تلقی می‌شود.

قانون فدرال هند شش گروه مذهبی یعنی بوداییان، مسیحیان، جین‌ها، مسلمانان، پارسیان (زرتشتیان) و سیک‌ها را به عنوان «اقلیت» شناسایی کرده است که در مجموع حدود یک‌پنجم جمعیت هند را تشکیل می‌دهند. از میان این گروه‌ها، سیک‌ها، بودایی‌ها، جین‌ها و بهائیان تابع قانون مدنی هندو هستند. دولت موظف است از اقلیت‌ها حمایت و هویت فردی آن‌ها را تقویت کند. در سال ۲۰۰۶، وزارت امور اقلیت‌ها برای تمرکز بیشتر بر مسائل این جوامع ایجاد شد. در همین راستا، کمیسیون ملی اقلیت‌ها و کمیسیون ملی حقوق بشر هند مسئول بررسی اتهامات تبعیض مذهبی هستند. با این حال، سازمان‌های حقوق بشری کمیسیون ملی حقوق بشر را به ناکارآمدی و نبود تنوع در ترکیب اعضای آن متهم کرده‌اند.

بر اساس نظرسنجی‌های عمومی، سطوح بالایی از تساهل بین ادیان در هند دیده می‌شود. نظرسنجی سال ۲۰۱۹-۲۰۲۰ نشان داد که ۹۱ درصد هندی‌ها احساس می‌کنند «کاملاً آزاد» هستند که به دین خود عمل کنند. با این حال، بیش از نیمی از هندوها اعتقاد دارند که «هندو بودن برای هندی بودن واقعی بسیار مهم است». بسیاری از پاسخ‌دهندگان نیز مخالف ازدواج بین ادیان بودند و برخی اقلیت‌های دینی را به عنوان همسایه نمی‌پذیرفتند. در گزارش‌های بین‌المللی، موارد نقض حقوق بشر در هند همچنان مورد انتقاد است. گزارش ۲۰۲۳ وزارت امور خارجه آمریکا نشان داد که علی‌رغم برخی پیشرفت‌ها، مواردی چون محدودیت در آزادی بیان و رسانه، محدودیت اینترنت، دخالت در آزادی تجمع و انجمن، و خشونت علیه اقلیت‌ها همچنان نگران‌کننده است.

در سطح بین‌المللی، وضعیت آزادی مذهبی در هند به‌ویژه برای دولت آمریکا و کنگره این کشور از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. گزارش‌های مختلف نشان می‌دهد که دولت هند سیاست‌های تبعیض‌آمیز را علیه اقلیت‌ها اجرا می‌کند و خشونت فرقه‌ای را نادیده می‌گیرد. این در حالی است که دولت هند همواره گزارش‌های خارجی را رد کرده و آن‌ها را «مغرضانه» می‌داند.

با وجود این چالش‌ها، برخی اعضای کنگره آمریکا همچنان از دولت هند می‌خواهند تا به حقوق بشر و آزادی مذهبی پایبند باشد. در نشست‌های دوجانبه، مقامات آمریکایی نگرانی‌های خود را نسبت به محدودیت‌ها در آزادی مذهبی

و حقوق بشر با مقامات هندی مطرح می‌کنند، هرچند تحلیلگران معتقدند این رویکرد ممکن است تأثیر محدودی داشته باشد.

در مجموع، مسئله آزادی مذهبی در هند همچنان یکی از چالش‌های اصلی این کشور در عرصه داخلی و بین‌المللی است و با انتقادهای مداوم از سوی نهادهای حقوق بشری و دولت‌های خارجی مواجه است.

زمینه مسائل آزادی مذهبی در هند

نقض‌های گزارش‌شده آزادی مذهبی در هند توجه بین‌المللی را به خود جلب کرده است. دولت مودی و متحدانش برنامه‌هایی را پیش برده‌اند که برخی ناظران آن را سیاست‌های «ملی‌گرایانه» و «هندومحور» می‌دانند. این اقدامات که اغلب در راستای وعده‌های انتخاباتی حزب بهاراتیا جاناتا (BJP) و با حمایت گروه‌های هندو انجام می‌شود، نگرانی‌هایی را درباره وضعیت حقوق بشر و دموکراسی در هند ایجاد کرده است.

در سه انتخابات سراسری هند (۲۰۱۴، ۲۰۱۹ و ۲۰۲۴)، حزب BJP موفق به پیروزی شده و این مسئله به برخی گروه‌های افراطی جرأت بیشتری بخشیده است. چنین روندی می‌تواند جایگاه بین‌المللی هند، دولت مودی و اعتبار دموکراتیک این کشور را تضعیف کند.

ترکیب جمعیتی و اقلیت‌های مذهبی هند

جمعیت ۱,۴ میلیارد نفری هند شامل اکثریت هندو (حدود ۸۰ درصد) و اقلیت بزرگ مسلمان (بیش از ۱۴ درصد یا حدود ۲۰۰ میلیون نفر) است. جامعه مسلمانان هند پس از اندونزی و پاکستان سومین جامعه بزرگ مسلمانان جهان است. مسیحیان حدود ۲ درصد جمعیت (حدود ۳۰ میلیون نفر) را تشکیل می‌دهند و سیک‌ها نیز ۱,۷ درصد (۲۲ میلیون نفر) از جمعیت هند هستند. سایر اقلیت‌های مذهبی شامل بوداییان، جین‌ها و دیگر گروه‌ها، ۲ درصد باقی‌مانده را تشکیل می‌دهند.

مسلمانان هند سریع‌ترین نرخ رشد جمعیت را دارند. در حالی که در سرشماری ۱۹۵۱، اکثریت هندوها بیش از ۸۴ درصد جمعیت را تشکیل می‌دادند. این رقم کاهش یافته و سهم مسلمانان افزایش یافته است. این روند بهانه‌ای برای برخی تبلیغات ضدمسلمان شده است که از عبارات مانند «جهاد جمعیتی» برای تهدید جلوه دادن رشد جمعیت مسلمانان استفاده می‌کنند.

خشونت‌های فرقه‌ای و آزار اقلیت‌ها

هند بارها شاهد خشونت‌های فرقه‌ای گسترده بوده است. از جمله:

کشتار هندوها در حیدرآباد (۱۹۴۸) با تا ۴۰ هزار کشته،

حملات به سیک‌ها در دهلی (۱۹۸۴) با بیش از ۳۰۰۰ کشته،

کشتار مسلمانان در گجرات (۲۰۰۲) با بیش از ۱۰۰۰ کشته،

حملات به مسیحیان در اودیشا (۲۰۰۸) با تا ۱۰۰ کشته.

در دهه‌های اخیر، مسلمانان و مسیحیان بیشترین آسیب را از خشونت‌ها و آزارهای مذهبی دیده‌اند. با وجود آنکه همه ادیان غیرهندو در هند به عنوان اقلیت شناخته می‌شوند، هندوها اکثریت جمعیت را در اکثر ایالت‌ها تشکیل

می‌دهند. تنها استثناها شامل سه ایالت شمال شرقی (مهیلا، میزورام و ناگالند) با اکثریت مسیحی، پنجاب با اکثریت سیک و جامو و کشمیر (پیش از تبدیل به قلمرو اتحادیه) با اکثریت مسلمان هستند.

گزارش ساچار و وضعیت مسلمانان هند

در سال ۲۰۰۵، دولت به رهبری مانموهان سینگ، نخست‌وزیر وقت حزب کنگره، کمیسیونی را برای بررسی وضعیت اجتماعی، اقتصادی و آموزشی مسلمانان هند ایجاد کرد. این کمیسیون به ریاست «راجندر ساچار» گزارش داد که جامعه مسلمانان در بیشتر شاخص‌های توسعه‌ای دچار کمبود است و مناطق متمرکز مسلمان‌نشین با مشکلاتی چون کمبود جاده، امکانات بهداشتی، آب آشامیدنی، برق و حمل‌ونقل مناسب مواجه‌اند.

این گزارش با انتقادات شدیدی از سوی گروه‌های ملی‌گرای هندو مواجه شد. آنها معتقد بودند که این گزارش به طور ناعادلانه بر مسلمانان تمرکز کرده و سایر اقلیت‌ها را نادیده گرفته است. در سال ۲۰۱۳، نارندرا مودی، به عنوان سروزیر گجرات، از دادگاه عالی هند خواست تا این کمیسیون را غیرقانونی اعلام کند. اما این تلاش شکست خورد.

چالش‌های پیش‌رو

افزایش تنش‌های مذهبی، رشد نابرابری‌ها و استمرار تبعیض علیه اقلیت‌ها، به ویژه مسلمانان و مسیحیان، از چالش‌های اصلی هند در زمینه آزادی مذهبی و حقوق بشر است. این مسائل نه تنها اعتبار بین‌المللی هند را تحت تأثیر قرار داده، بلکه به نگرانی‌هایی در مورد انسجام اجتماعی این کشور منجر شده است.

هندوتوا و ملی‌گرایی هندو

هندوئیسم و هندوتوا

حدود ۵۰۰ سال پیش از آغاز حاکمیت مستقیم بریتانیا بر هند در سال ۱۸۵۷، شبه‌قاره هند تحت سلطه سیاسی مسلمانان قرار داشت. برخی ملی‌گرایان هندو و تعدادی از مورخان مدعی هستند که در این دوران، سنت‌ها و نهادهای هندو سرکوب شدند. با گسترش جنبش استقلال هند در اوایل قرن بیستم، برخی از هندوها در پی اصلاح این روند تاریخی بودند. با این حال، سکولاریسم که توسط رهبرانی مانند جواهر لعل نهرو، مهاتما گاندی و بی‌آر آمبدرکار ترویج شد، به اصلی بنیادین برای دولت مستقل هند و قانون اساسی ۱۹۵۰ تبدیل گردید. هرچند تعریف و اجرای آن همچنان بحث‌برانگیز است.

مفهوم «هندوئیسم» به‌عنوان یک دین واحد جهانی گمراه‌کننده است. این واژه که در قرن نوزدهم شکل گرفت، بیشتر بر پایه فرضیات مسیحی شرق‌شناسان اولیه غربی بنا شده است. هندوئیسم در واقع طیف گسترده‌ای از فلسفه‌ها و سنت‌های هزارساله را در بر می‌گیرد، نه یک نظام واحد اعتقادی. در حکمی در سال ۱۹۶۶، دادگاه عالی هند اعلام کرد که «تعریف دین هندو دشوار و حتی غیرممکن است» و آن را بیشتر به‌عنوان یک سبک زندگی توصیف کرد.

اصطلاح «هندوتوا» در سال ۱۹۲۲ توسط «وی. دی. ساورکار»، یکی از سیاستمداران استقلال‌طلب هندو یک آتئیست، ابداع شد. ساورکار با هدف ایجاد یک ملت هندو (هندو راشترا)، این اصطلاح را برای تبیین هویت فرهنگی، نژادی

و ملی‌گرایانه هندوها به کار گرفت. برخلاف هندوئیسم که سنتی چندخدایی است، پروژه مدرن هندوتوا در برخی موارد گرایشی به سمت پرستش یک خدای واحد، مانند رام، پیدا کرده است. سیستم کاست در هند، که هزاران سال قدمت دارد، نقشی محوری و درعین حال بحث‌برانگیز در توسعه هندوتوا داشته است. پروژه هندوتوا تلاش کرده است تا حمایت کاست‌های پایین‌تر را جلب کند. طرفداران هندوتوا معتقدند که این ایدئولوژی فراگیر و متحدکننده است و به پذیرش همگانی هندوئیسم بدون توجه به نژاد یا مذهب تأکید می‌کنند. اما منتقدان بر این باورند که هندوتوا با اصول سکولار، لیبرال و دموکراتیک هندوئیسم در تضاد است و به نوعی به ملی‌گرایی انحصاری تبدیل شده است که بیشتر بر حقوق هندوها تمرکز دارد.

راشتریا سویامسواک سانگ (RSS)

سازمان RSS که در سال ۱۹۲۵ تأسیس شد، یکی از گروه‌های ملی‌گرای هندو است که هدف آن «متحد کردن هندوها» و «احیای غرور ملی» پس از قرن‌ها حکومت خارجی‌ها بوده است. این سازمان که گاهی شبه‌نظامی تلقی می‌شود، به‌عنوان یکی از تأثیرگذارترین گروه‌های سانگ شناخته می‌شود. بسیاری معتقدند که این سازمان تأثیر مستقیمی بر سیاست‌های حزب بهاراتیا جاناتا (BJP) دارد و نقشی کلیدی در شکل‌دهی به سیاست هندوتوا ایفا کرده است. RSS فعالیت‌های گسترده‌ای در زمینه آموزش، پرورش روحیه میهن‌پرستی و اجرای برنامه‌های اجتماعی دارد و بر پایه تقویت هویت هندو و حفاظت از دارما هندو عمل می‌کند.

ویشوا هندو پاریشاد (VHP)

VHP که در سال ۱۹۶۴ توسط رهبران سازمان RSS تأسیس شد، یکی از برجسته‌ترین نهادهای مرتبط با سانگ است که مأموریت خود را «سازمان‌دهی جامعه هندو» و «محافظت از ارزش‌های هندوئیسم» اعلام کرده است. بال جوانان این سازمان، باج‌رنگ دال، به اقدامات تهاجمی و خشونت‌آمیز علیه اقلیت‌های مذهبی، به‌ویژه مسلمانان، شهرت دارد و در حوادثی نظیر شورش‌های گجرات ۲۰۰۲ نقش داشته است.

حزب بهاراتیا جاناتا (BJP)

حزب BJP، بازوی سیاسی اصلی جنبش هندوتوا، در دهه‌های اخیر توانسته است به یکی از مهم‌ترین نیروهای سیاسی هند تبدیل شود. با وجود تأکید اولیه بر توسعه و حکومت‌داری، این حزب با ترویج سیاست‌های هندوتوا و اجرای برنامه‌هایی مانند لغو ماده ۳۷۰ قانون اساسی و ساخت معبد رام، نقش مهمی در تغییر فضای سیاسی و اجتماعی هند داشته است. هندوتوا به‌عنوان یک ایدئولوژی ملی‌گرایانه، تأثیرات گسترده‌ای بر سیاست و جامعه هند داشته است. در حالی که طرفداران آن از هویت و فرهنگ هندو دفاع می‌کنند، منتقدان آن را عامل تفرقه و تضاد با ارزش‌های سکولار و دموکراتیک کشور می‌دانند.

نمایندگی سیاسی اقلیت‌های مذهبی

بین بلوک‌های سیاسی حاکم و مخالف در هند تفاوت چشمگیری از لحاظ تنوع مذهبی وجود دارد. ائتلاف ۲۹۳ عضوی NDA در سال ۲۰۲۴ هیچ نماینده‌ای از جوامع مسلمان، مسیحی یا سیک نداشت (به جز یک عضو بودایی). در مقابل، ائتلاف مخالفان شامل ۲۴ مسلمان، ۱۳ سیک و ۸ مسیحی بود که تقریباً یک‌هفتم کل اعضای آن را تشکیل می‌دهند. همچنین هیچ‌یک از ۲۸ ایالت هند، سر وزیر مسلمان ندارد. بررسی‌ها نشان می‌دهد که مسلمانان در مجالس ایالتی، دفاتر دولتی، و خدمات مدنی و امنیتی هند به‌طور محسوسی نمایندگان کمی دارند.

برخی تحلیلگران معتقدند از سال ۲۰۱۴، مسلمانان هند از وضعیت حاشیه‌نشینی به محرومیت فعال در سیاست ملی رسیده‌اند. جامعه مسلمانان هند همواره از نظر سیاسی نمایندگان کمی داشته‌اند. سهم مسلمانان در مجلس لوک سبها بین سال‌های ۱۹۵۲ تا ۱۹۷۷ از ۲ تا ۷ درصد بود و در سال ۱۹۸۰ به ۹ درصد رسید؛ اما این نسبت به تدریج کاهش یافته است. در سال ۲۰۱۴، حزب BJP به‌عنوان اولین حزب اکثریت هند، هیچ نماینده مسلمان منتخبی نداشت. همچنین تعداد نامزدهای مسلمان در انتخابات پارلمانی از ۳۲۰ نفر در سال ۲۰۱۴ به ۹۴ نفر در سال ۲۰۲۴ رسید که کمترین میزان در تاریخ این کشور است. مسلمانان که ۱۴ درصد از جمعیت هند را تشکیل می‌دهند، تنها ۴٫۴ درصد از کرسی‌های لوک سبها را در اختیار دارند.

از سال ۱۹۸۰، مسلمانان همواره حزب کنگره یا احزاب دیگر را به BJP ترجیح داده‌اند. حداقل یک‌سوم آرای مسلمانان طی دو دهه گذشته به حزب کنگره داده شده است. در مقابل، سهم BJP از آرای مسلمانان در انتخابات ۲۰۰۹ به ۴ درصد کاهش یافت. نظرسنجی‌های انتخابات ۲۰۲۴ نشان می‌دهد که ۷۵ درصد از مسلمانان به احزاب مخالف رأی داده‌اند و تنها ۶ درصد از آن‌ها به کاندیدای NDA رأی داده‌اند.

نگرانی‌های مربوط به آزادی مذهبی

رشد حزب BJP و گسترش هندوتوا به‌عنوان یک اصل حاکمیتی، تحولات گسترده‌ای در زمینه آزادی مذهبی در هند ایجاد کرده است. این وضعیت توجه دولت آمریکا، کنگره این کشور و سازمان‌های بین‌المللی را به خود جلب کرده است. نگرانی‌ها شامل معیارهای مذهبی جدید در اعطای شهروندی، وضعیت جامو و کشمیر، خشونت در مانپور، تخریب اموال مسلمانان و سرکوب دیاسپورای سیک است.

قوانین و جهاد عشق

ده ایالت هند قوانینی را برای محدودیت در تغییر دین از طریق اجبار، اغوا یا تقلب وضع کرده‌اند. این قوانین که پیش از قدرت گرفتن حزب BJP نیز وجود داشتند، اکنون در هفت ایالت تحت کنترل حزب BJP اجرا می‌شوند. قوانین ضدتبدیل معمولاً دولت را ملزم می‌کنند که فرایند تغییر دین را بررسی کند و برای متخلفان مجازات‌های سنگین در نظر بگیرد. منتقدان معتقدند این قوانین ابزاری برای آزار و اذیت اقلیت‌ها و بازداشت افراد به اتهامات ساختگی است.

«جهاد عشق» نظریه‌ای است که مدعی است مسلمانان با ازدواج اجباری زنان هندو، آن‌ها را به اسلام می‌کشانند. این ادعا که تحلیلگران آن را بی‌اساس می‌دانند، توسط ملی‌گرایان هندو و رسانه‌های راست‌گرا برای ایجاد ترس و

خشونت علیه مسلمانان تبلیغ می‌شود. ارزیابی‌ها نشان می‌دهد این نظریه، «دومین» عامل رایج خشونت‌های فرقه‌ای علیه مسلمانان است.

کشتار گاو و خشونت‌های مرتبط

گاو در دین هندو مقدس است و کشتار آن در ۲۵ ایالت هند، محدود یا ممنوع است. این ممنوعیت‌ها به‌ویژه مسلمانان، مسیحیان و دالیت‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد که از نظر تاریخی مصرف‌کنندگان گوشت گاو هستند. خشونت‌هایی که تحت عنوان «خودسری گاو» علیه این گروه‌ها رخ می‌دهد، از زمان به قدرت رسیدن حزب BJP در سال ۲۰۱۴ افزایش یافته است. ارزیابی‌ها نشان می‌دهد که این موضوع شایع‌ترین دلیل خشونت‌های فرقه‌ای علیه مسلمانان است.

ممنوعیت کشتار گاو به‌طور جدی، اقتصاد اقلیت‌ها، به‌ویژه مسلمانان و دالیت‌ها را تحت تأثیر قرار داده است و گاهی حتی اتهامات بی‌اساس به نقض این قوانین منجر به اعدام‌های غیرقانونی شده است.

وابستگی مالی سازمان‌های غیردولتی به منابع خارجی

از لحاظ تاریخی، بسیاری از فعالیت‌های سازمان‌های غیردولتی در هند به منابع مالی خارجی وابسته بوده‌اند. به‌عنوان نمونه، «بنیاد فورد» از دهه ۱۹۵۰ برنامه‌های گسترده‌ای در هند داشته است. اما نگرانی‌های دولت هند در دهه ۱۹۷۰ درباره دخالت‌های خارجی از طریق تأمین مالی این نهادها منجر به تصویب قانونی برای نظارت بر کمک‌های خارجی شد. این قانون بعدها در قالب FCRA ۲۰۱۰ و با اصلاحات جدید در سال ۲۰۲۰ به‌روز شد. قانون مذکور استفاده از کمک‌های خارجی را که ممکن است به منافع ملی آسیب برساند، محدود کرده و ثبت‌نام سازمان‌ها نزد دولت مرکزی را الزامی کرده است.

محدودیت‌ها علیه سازمان‌های غیردولتی حقوق بشری

هند طی سال‌ها با استناد به قانون تنظیم کمک‌های خارجی (FCRA) عملیات بسیاری از سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی، از جمله نهادهای حقوق بشری مطرح مانند عفو بین‌الملل را در این کشور متوقف کرده است. سناتور بن کاردین، رئیس کمیته روابط خارجی سنای آمریکا، در سپتامبر ۲۰۲۴ به این موضوع اشاره کرد. در سال‌های نخست‌وزیری نارندرا مودی، سازمان‌های حقوق بشری با فشارهای بیشتری مواجه شدند. دولت متهم به محدودسازی سازمان‌های فعال در حوزه‌های حساس، به‌ویژه نهادهای مذهبی مانند خیریه‌های مسیحی و مسلمان شده است. گزارش‌های حقوق بشری در هند از فضای «خودسانسوری» و «ترس» میان این سازمان‌ها خبر داده‌اند. همچنین، بر اساس آمار، تعداد سازمان‌های ثبت‌شده تحت FCRA طی دهه گذشته به‌طور چشمگیری کاهش یافته است. نمونه برجسته این فشارها، توقف فعالیت‌های عفو بین‌الملل در سال ۲۰۲۰ بود.

آزادی بیان و محدودیت‌های رسانه‌ای

آزادی مطبوعات در هند طی دهه گذشته تحت فشار شدید بوده است. گزارش وزارت خارجه آمریکا در سال ۲۰۲۳ از خشونت علیه روزنامه‌نگاران، بازداشت‌های غیرقانونی و سانسور سخن گفته است. رتبه هند در شاخص آزادی

مطبوعات جهانی نیز کاهش یافته و در سال ۲۰۲۴ در جایگاه ۱۵۹ قرار گرفت. یکی از موارد برجسته نقض آزادی بیان، «سانسور مستند بی‌بی‌سی» درباره مودی و حملات مالیاتی به دفاتر این شبکه در هند بود.

نقش رسانه‌های اجتماعی و قطع اینترنت

هند به‌عنوان بزرگ‌ترین کشور در قطع اینترنت شناخته می‌شود. در سال ۲۰۲۳، دست‌کم ۱۱۶ بار اینترنت در این کشور قطع شد که بیشتر آنها به بهانه جلوگیری از خشونت فرقه‌ای بوده است. ایالت‌هایی مانند کشمیر و مانیپور بیشترین آسیب را از این قطع شدن‌ها دیده‌اند. همچنین، رسانه‌های اجتماعی در هند تحت کنترل شدید دولت قرار دارند. پلتفرم‌هایی مانند فیسبوک و یوتیوب با انتشار اطلاعات نادرست و محتوای ضد مسلمانان به ترویج ملی‌گرایی هندو متهم شده‌اند. در این میان، دولت از قوانین جدید برای حذف محتوای منتقدانه و تقویت دستور کار خود بهره می‌برد. گزارش روندهای جهانی ۲۰۴۰ شورای اطلاعات ملی آمریکا ادعا می‌کند که «در هند، رسانه‌های اجتماعی و پلتفرم‌های پیام‌رسان موبایلی به نیروی اصلی در پشت اخبار جعلی و پروسی تبدیل شده‌اند» که اغلب مسلمانان را به شیوه‌ای هدف قرار می‌دهند که می‌تواند منجر به ضرب و شتم شود.

پیامدهای محدودیت‌ها

این اقدامات نه تنها بر فضای آزادی بیان و فعالیت سازمان‌های غیردولتی تأثیر منفی گذاشته، بلکه باعث تشدید تنش‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی در هند شده است. با وجود انتقادات بین‌المللی، دولت هند به دفاع از سیاست‌های خود ادامه داده و این محدودیت‌ها را ابزاری برای حفظ امنیت ملی می‌داند.

مورد مستند بی‌بی‌سی

در ژانویه ۲۰۲۳، مقامات هندی دستور دادند تا دسترسی به مستند دو قسمتی جدید بی‌بی‌سی با موضوع خشونت‌های فرقه‌ای در سال ۲۰۰۲ و در دوران نخست‌وزیری نارندرا مودی به عنوان سر وزیر گجرات محدود شود. این مستند به گزارش دولت بریتانیا اشاره داشت که مودی را به «مسئولیت مستقیم» در ایجاد «آب و هوای مصونیت» برای وقوع خشونت‌ها متهم می‌کرد. دهلی نو با استناد به قوانین اضطراری، دسترسی عمومی به مستند «هند: سؤال مودی» را محدود کرد. وزارت خارجه هند این مستند را «یک قطعه تبلیغاتی طراحی شده برای پیشبرد یک روایت بی‌اعتبار» دانست و وزیر خارجه وقت، زمان انتشار مستند را زیر سؤال برد و ادعا کرد که «تعصب رسانه‌های غربی» و فشارهای سیاسی در نیویورک و لندن نقش دارند. یک سیاستمدار برجسته حزب مخالف نیز به شدت از تلاش‌های دولت برای «حمله و اعتبارزدایی از بی‌بی‌سی» انتقاد کرد.

سه هفته بعد، مقامات مالیاتی هند به دفاتر بی‌بی‌سی در دهلی نو و بمبئی حمله کردند. اقدامی که باشگاه مطبوعات هند آن را «بخشی از سلسله حملات به رسانه‌ها توسط سازمان‌های دولتی» دانست. عفو بین‌الملل نیز این حمله را «توهینی به آزادی بیان» خواند. مقامات هندی بعداً اعلام کردند که در سوابق یک «شرکت رسانه‌ای بین‌المللی» شواهدی از مالیات پرداخت‌نشده و درآمد اعلام‌نشده پیدا کرده‌اند و پرونده‌ای جدیدی علیه بی‌بی‌سی به دلیل

تخلفات ارز خارجی گشوده شده است. در کنگره ۱۱۸امین آمریکا، در قطعنامه ۶۸۸S.Res، که تهدیدات رو به رشد آزادی مطبوعات و آزادی بیان در سطح جهانی را بررسی می‌کند، به «تلاش‌های دهلی نو برای سانسور» بی‌بی‌سی اشاره شده است.

رسانه‌های استریم و فیلم

خدمات استریم ویدیویی، به‌ویژه پلتفرم‌های مستقر در آمریکا، به دلیل محتوای خود که توسط ملی‌گرایان هندو و متحدان آنها در دولت هند بحث‌برانگیز تلقی می‌شود، تحت بررسی شدید قرار گرفته‌اند. طرفداران هندوتوا از مدت‌ها پیش پلتفرم‌هایی مانند نتفلیکس و آمازون پرایم ویدیو را به دلیل نمایش حتی اشاره‌های گذرا به دین که به‌زعم آنها برای هندوها توهین‌آمیز است، مورد انتقاد قرار داده‌اند. از سال ۲۰۱۹، گروه‌هایی چون سازمان RSS، VHP و باج‌رنگ دال و افراد دیگر، به‌طور مداوم تحریم‌ها و شکایت‌های پلیسی علیه این پلتفرم‌ها سازماندهی کرده‌اند. اوج این فشارها در اوایل سال ۲۰۲۱ رخ داد. زمانی که صحنه‌ای از یک سریال در آمازون پرایم ظاهراً به یک خدای هندو توهین کرده بود، که منجر به تحقیقات پلیس در سراسر هند شد. در پی این حادثه، یک مدیر ارشد آمازون در هند مجبور شد برای مدتی مخفی شود و گذرنامه خود را به پلیس تحویل دهد.

در سال ۲۰۲۳، یک مقام ارشد سازمان RSS اعلام کرد که «وظیفه فیلمسازان ارتقای تصویر مثبت هند و فرهنگ آن است.» نتفلیکس که تا آن زمان در برابر سانسور فیلم‌ها در هند مقاومت کرده بود، در اواخر سال ۲۰۲۳ ظاهراً تسلیم فشارهای دولت شد و قدرت‌های گسترده‌ای را به «هیئت سانسور» هند واگذار کرد. گزارش‌ها نشان می‌دهند که این شرکت تحت نظارت فزاینده دولت هند قرار دارد و با تحقیقات متعدد، از جمله به دلیل نقض ویزا و مالیات، روبه‌رو است. برخی تحلیلگران بر این باورند که اکنون فرهنگ خودسانسوری در صنعت استریم هند حاکم است.

در صنعت فیلم هند (بالیوود)، برخی تحلیل‌ها نشان می‌دهند که ملی‌گرایی مذهبی در حال بازسازی این صنعت است. فیلم‌ها به‌ویژه با تولید آثار تبلیغاتی در خدمت پروژه‌های «برتری طلبانه هندو» تولید می‌شوند. این تغییرات شامل ظهور قهرمانان هندو و شرور مسلمان در فیلم‌ها و نمایش‌هایی است که هویت هندو را از طریق نمایش آیین‌ها و اجراهای مذهبی تثبیت می‌کند. فیلم «پرونده‌های کشمیر» که حملات جدایی‌طلبان مسلمان به هندوها در کشمیر پس از سال ۱۹۸۹ را به تصویر می‌کشد، نمونه‌ای از این نوع تولیدات است که به‌طور گسترده در رسانه‌های اجتماعی از خشونت علیه مسلمانان حمایت کرده است.

روایت‌های تاریخی و آزادی دانشگاهی

ملی‌گرایان هندو در تلاش هستند تا روایت‌های تاریخی هند را تغییر دهند تا به‌طور گسترده‌تر از هندوئیسم و دستاوردهای آن تجلیل کرده و در عین حال سهم غیر هندوها در تاریخ این کشور را کاهش دهند. این تلاش‌ها در تغییرات قابل توجه در برنامه‌های درسی مدارس و محدود شدن آزادی دانشگاهی به چشم می‌خورد. به این ترتیب،

دولت حزب بهاراتیا جاناتا (BJP) در پی تجدید نظر در تاریخ هند است تا تصویری از هندوئیسم را به‌عنوان دین غالب و مهم در این سرزمین معرفی کند و سهم مسلمانان و سایر اقلیت‌ها در تاریخ کشور را کم‌رنگ کند. مفهوم «آکاند بارت» یا «هند متحد»، که شبه‌قاره هند را از افغانستان تا برمه و از تبت تا سریلانکا به‌عنوان یک «ملت واحد» معرفی می‌کند، یکی از اصول مرکزی اندیشه هندوتوا است. این نگرش می‌تواند همسایگان هند را تحریک کرده و تنش‌هایی در منطقه ایجاد کند. در سال ۲۰۱۸، گزارش‌ها نشان داد که دولت BJP کمیسیونی از دانشمندان را برای اثبات این موضوع تشکیل داده است که هندوها نسل‌های پیشین ساکنان این منطقه بوده‌اند. به گفته یکی از کارشناسان، ملی‌گرایان هندو به‌ویژه از «تحقیق‌های گذشته» که به‌طور خاص در رابطه با اقلیت مسلمان کشور و گروه‌هایی که با آنها هم‌دلی دارند، حساسیت نشان می‌دهند و معتقدند که این افراد در حال تضعیف هویت هندو هستند.

این رویکرد در تلاش است تا تاریخ هند را بازنویسی کند و در کتاب‌های درسی تاریخ، از جمله حذف بخش‌هایی از تاریخ مربوط به حاکمان مسلمان گذشته هند و همچنین پوشش‌دهی به شورش‌های ضد مسلمان در گجرات ۲۰۰۲، تغییرات گسترده‌ای اعمال کند. شخصیت‌هایی چون امپراتور مغول اورنگ‌زیب که در قرن هفدهم حکومت می‌کرد، به‌عنوان نماد ظلم به هندوها توسط «متجاوزان مسلمان» معرفی می‌شود. در اوایل سال ۲۰۲۴، دادگاهی در ایالت اوتار پرادش هند، مدارس اسلامی را به‌طور رسمی ممنوع اعلام کرد و حکم داد که این مدارس بر اساس اصول سکولاریسم قانون اساسی هند عمل نمی‌کنند. در همین راستا، احترام عمومی به قاتل افراطی مهاتما گاندی نیز به‌طور آشکاری افزایش یافته است.

این تحولات موجب نگرانی‌های فریدم هاوس و دیگر ناظران شده است که از تضعیف «قابل توجه» آزادی دانشگاهی در هند هشدار داده‌اند. اساتید، دانشجویان و موسسات آموزشی با تهدیدات شدیدی در مسائل سیاسی و مذهبی مواجه شده‌اند. اعضای باج‌رنگ دال در تظاهرات خشونت‌آمیز علیه دانشگاه‌ها در سراسر کشور شرکت کرده‌اند. طبق ارزیابی‌هایی که توسط موسسات اروپایی انجام شده، فقدان چارچوب قانونی برای حمایت از آزادی دانشگاهی در هند شرایطی را ایجاد کرده است که چنین حملاتی ممکن می‌شود. این تحلیل‌گران معتقدند که کاهش آزادی دانشگاهی همزمان با «افزایش قطبی‌سازی سمی تحت دولت نخست‌وزیر مودی» رخ داده و بیان می‌کنند که هند نمونه‌ای از ارتباط میان «دولت‌های پوپولیستی»، «خودکامه‌سازی» و «محدودیت‌های آزادی دانشگاهی» است.

نفرت‌پراکنی

اگرچه قانون هند به‌طور خاص نفرت‌پراکنی را جرم‌انگاری نکرده است، اما قانون کیفری فدرال این کشور «ترویج دشمنی بین گروه‌های مختلف به دلایل مذهبی» و «اعمال زیان‌آور برای حفظ هماهنگی» را جرم می‌شمارد. کمیسیون آزادی مذهبی بین‌المللی ایالات متحده (USCIRF) ادعا کرده است که «استفاده و انتشار اطلاعات نادرست و گمراه‌کننده» توسط مقامات دولتی هند به افزایش نفرت‌پراکنی علیه اقلیت‌های مذهبی، به‌ویژه مسلمانان، کمک کرده است. یک تحلیل در سال ۲۰۱۸ نشان داد که میزان نفرت‌پراکنی توسط مقامات ارشد هندی پس از پیروزی انتخاباتی BJP در سال ۲۰۱۴ شش برابر افزایش یافته است. این مطالعه همچنین به این نکته اشاره می‌کند که

رسانه‌های اجتماعی در هند به‌طور عمده در ترویج «نفرت‌پراکنی مذهبی-فرهنگی» نقش داشته‌اند و عمدتاً خشونت علیه مسلمانان را تحریک می‌کنند.

گزارش سازمان غیردولتی Hindutva Watch نشان داد که اکثریت قریب به اتفاق (۸۰٪) حوادث نفرت‌پراکنی در هند در ایالت‌ها و قلمروهایی که تحت حکومت BJP قرار دارند، رخ داده است. همچنین بیش از نیمی از این حوادث توسط گروه‌های وابسته به سازمان RSS سازمان‌دهی شده‌اند و بسیاری از این تجمعات به‌طور صریح خواستار خشونت علیه مسلمانان شده‌اند. تحقیقاتی که توسط واشنگتن پست انجام شده است، نشان می‌دهد که حزب BJP توزیع گسترده‌ای از مواد تحریک‌آمیز، اغلب دروغین و متعصبانه را در سطح وسیع انجام می‌دهد و به‌ویژه در رسانه‌های اجتماعی فیسبوک، این مطالب به‌طور عمده برای تحریک نفرت‌پراکنی منتشر می‌شود. در این فضای پرتنش، فراخوان‌ها برای «نسل‌کشی مسلمانان» و «شیطان‌سازی سیستماتیک مسلمانان» در هند به‌طور مداوم در حال گسترش است.

قانون مدنی واحد (UCC)

بر اساس قانون اساسی هند که در سال ۱۹۵۰ تصویب شد، دولت ملزم است که «برای شهروندان یک قانون مدنی واحد در سراسر قلمرو هند تضمین کند»، هدفی که تاکنون به‌طور کامل محقق نشده است. قانون مدنی واحد (UCC) مجموعه‌ای از قوانین یکسان را برای همه شهروندان هند اعمال می‌کند، قوانینی که موضوعاتی مانند ازدواج، طلاق، ارث و غیره را دربر می‌گیرد و فارغ از مذهب افراد، برای همه لازم‌الاجرا است. در حال حاضر، قوانین کیفری هند برای همه شهروندان به‌طور یکسان اعمال می‌شود.

نارندرا مودی، نخست‌وزیر هند، در سخنرانی خود در ژوئیه ۲۰۲۴، بار دیگر از ایده یک قانون مدنی واحد UCC حمایت کرد و گفت: «قوانینی که ملت ما را بر اساس دین تقسیم می‌کنند و تبعیض را تقویت می‌کنند، در جامعه مدرن جایی ندارند. پس از ۷۵ سال قانون مدنی فرقه‌ای، حرکت به سمت یک قانون مدنی سکولار ضروری است.» طرفداران قانون مدنی واحد این قانون را عاملی برای تقویت وحدت و یکپارچگی ملی می‌دانند و بسیاری بر اهمیت برابری جنسیتی در پرونده‌های مدنی تأکید دارند. نمونه‌هایی مانند احکام دادگاه عالی در پرونده‌های «شاه بانو» در سال ۱۹۸۵ و «شایرا بانو» در سال ۲۰۱۷ که حقوق مدنی زنان مسلمان را تضمین کرد، از جمله این موارد است. با این حال، مخالفان قانون مدنی واحد آن را بخشی از یک پروژه «اکثریت‌طلب هندو» می‌دانند که می‌تواند حقوق قانونی اقلیت‌ها، از جمله دالیت‌ها، قبایل برنامه‌ریزی شده و دیگر اقشار «عقب‌مانده» را تهدید کند. برخی تحلیلگران قانون مدنی واحد را «دسیسه‌ای برای حذف قوانین شخصی مسلمانان» می‌دانند. منتقدان همچنین معتقدند که رویکرد حزب BJP با اصول قانون اساسی و مفهوم برابری مطلق که توسط نویسندگان قانون اساسی هند به تصویب رسیده، سازگار نیست.

در گزارشی که در سال ۲۰۱۸ توسط کمیسیون حقوقی هند منتشر شد، تردیدهایی در مورد عملی بودن و ضرورت قانون مدنی واحد مطرح شد. حمایت از دسترسی به دادگاه‌های مذهبی در میان مسلمانان به‌ویژه قوی‌تر از سایر جوامع مذهبی هند است و مخالفت مسلمانان با قانون مدنی واحد به‌ویژه ناشی از نگرانی‌هایی است که در مورد

مداخله دولت در سنت‌های مذهبی اسلامی دارند. در فوریه ۲۰۲۴، ایالت اوتارپرادش اولین ایالت هند بود که لایحه قانون مدنی واحد را تصویب کرد، اما دولت مرکزی هنوز هیچ پیش‌نویس رسمی از لایحه را منتشر نکرده است.

قانون اصلاح شهروندی (CAA) - ۲۰۱۹

در اواخر سال ۲۰۱۹، پارلمان هند قانون اصلاح شهروندی (CAA) را تصویب کرد که بر اساس آن، مهاجران غیرقانونی از کشورهای پاکستان، بنگلادش و افغانستان که قبل از سال ۲۰۱۵ به هند آمده‌اند، از قوانین منع شهروندی معاف می‌شوند. این معافیت‌ها شامل هندوها، سیک‌ها، جین‌ها، بودایی‌ها، پارس‌ها (زرتشتیان) و مسیحیان می‌شود، اما مسلمانان را مستثنی می‌کند. این تغییرات اعتراضات گسترده‌ای را به دنبال داشت که گاهی به خشونت کشیده شد. یکی از افرادی که در این اعتراضات بازداشت شد، یک فعال سیاسی مسلمان بود که چهار سال بدون محاکمه در زندان مانده و به نمادی از سرکوب‌های دولت مودی تبدیل شده است.

پس از چهار سال وقفه، در مارس ۲۰۲۴ دولت هند برای اجرای قانون اصلاح شهروندی اعلام قوانین جدیدی کرد، در حالی که دادگاه عالی هند همچنان در حال بررسی صدها درخواست برای چالش این قانون است. این اقدام باعث شد که دولت آمریکا و دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل نگرانی‌های خود را اعلام کنند. در ماه مه ۲۰۲۴، اولین گروه از شهروندان جدید تحت این قانون تابعیت گرفتند.

قوانین ضد تروریسم

دولت هند مجموعه‌ای از قوانین را برای شناسایی و هدف قرار دادن افراد و گروه‌هایی که در تروریسم یا تأمین مالی تروریسم دخیل هستند، تصویب کرده است. مهم‌ترین این قوانین، قانون پیشگیری از فعالیت‌های غیرقانونی (UAPA) است که به مقامات اجازه می‌دهد افراد را بدون اتهام به مدت ۱۸۰ روز بازداشت کنند و مقررات وثیقه سختگیرانه‌ای اعمال می‌شود. منتقدان هشدار می‌دهند که دولت هند از این قانون برای هدف قرار دادن و بازداشت خودسرانه فعالان حقوق بشر، اعضای گروه‌های اقلیت و روزنامه‌نگاران تحت پوشش امنیت ملی استفاده می‌کند. سوءاستفاده از این قوانین به‌ویژه در ایالت جامو و کشمیر که تنها ایالت اکثریت مسلمان هند بود، رایج است. اما در سال‌های اخیر موارد مشابهی در سراسر هند گزارش شده است.

این قوانین گاهی با قانون کیفری هند، قانون مقررات کمک‌های خارجی (FCRA) و قانون جلوگیری از پولشویی ترکیب می‌شوند. هند این دو قانون را مطابق با توصیه‌های گروه ویژه اقدام مالی (FATF) در مورد مبارزه با تأمین مالی تروریسم تصویب کرده است. کمیسیون آزادی مذهبی آمریکا (USCIRF) توصیه کرده است که دولت آمریکا از FATF بخواهد تا از سوءاستفاده از این قوانین برای هدف قرار دادن اقلیت‌های مذهبی و کسانی که از آنها دفاع می‌کنند، جلوگیری کند. گروه‌های حقوق بشری مانند عفو بین‌الملل و دیده‌بان حقوق بشر از FATF خواسته‌اند که هند را تحت فشار قرار دهد تا استفاده از این قوانین برای ارباب و آزار مدافعان حقوق بشر و سازمان‌های غیرانتفاعی در هند را متوقف کند.

جنبش معبد رام

در سال ۲۰۱۹، دادگاه عالی هند حکم داد که هندوها می‌توانند از محل مسجد بابری در ایالت اوتارپرادش، که در سال ۱۹۹۲ توسط فعالان هندو تخریب شده بود، برای ساخت معبد رام استفاده کنند. به مسلمانان نیز زمینی در نزدیکی آن محل برای ساخت مسجد اختصاص داده شد. در سال ۲۰۲۰، نخست‌وزیر نارندرا مودی بر مراسم کلنگ‌زنی معبد رام نظارت کرد و در ژانویه ۲۰۲۴، معبد را در مراسمی ملی که عمدتاً با حضور خود مودی برگزار شد و میلیون‌ها هندو در سراسر کشور آن را جشن گرفتند، «تقدیس» کرد. منتقدان این تقدیس را یک رویداد تبلیغاتی سیاسی با پیروزی مذهبی توصیف کرده و آن را نشانه‌ای از «رقص بر گور سکولاریسم هند» دانستند. این رویداد همچنین باعث آغاز حملات جدید به اقلیت‌های مذهبی شد.

پس از آن، فعالان هندو توجه خود را به مساجد دیگری جلب کردند که ادعا می‌کنند بر روی مکان‌های سابق معابد هندو ساخته شده‌اند. در اوایل سال ۲۰۲۴، هزاران هندو به یک مسجد قرن شانزدهمی در زمین مورد مناقشه‌ای در اوتاراکنند حمله کردند و مقامات شهرداری این ایالت، بدون دستور دادگاه، یک مسجد و مدرسه جداگانه را تخریب کردند. در سپتامبر ۲۰۲۴، گروه‌های هندو از جمله وی اچ پی VHP، خواستار تخریب مسجدی در هیمالچال پرادش شدند. این اقدام به سرعت تبدیل به یک کمپین گسترده ضد مسلمان در سراسر ایالت شد. برخی از طرفداران هندوتوا ادعا می‌کنند که اکثر مساجد هند در اصل معابد هندو بوده‌اند. تنها چند ماه پس از تقدیس معبد رام، نماینده پارلمان فعلی حزب بهاراتیا جاناتا (BJP) در منطقه فیض‌آباد که شامل ایودیا می‌شود، کرسی خود را از دست داد، که این شکست غیرمنتظره و قابل توجه بود.

کشمیر

۱- اقدامات دولت BJP

با وجود اینکه هند از چندین جنبش جدایی‌طلبانه منطقه‌ای رنج برده است، مسئله کشمیر مرگبارترین و حل‌ناشدنی‌ترین آن‌ها بوده است. هند و پاکستان به‌طور رسمی تمام قلمرو ایالت سابق جامو و کشمیر (J&K) را تحت مالکیت خود می‌دانند. هند تقریباً دو سوم این منطقه را کنترل می‌کند، از جمله دره حاصلخیز با اکثریت مسلمان. تا سال ۲۰۱۹، جامو و کشمیر تنها ایالت هند با اکثریت مسلمان بود. درگیری‌های مسلحانه جدایی‌طلبانه و تروریسم از سال ۱۹۸۹ به‌طور مستمر این منطقه را درگیر کرده است.

پس از سال ۱۹۸۹، تخمین زده می‌شود که بین ۲۵۰ هزار تا ۴۵۰ هزار کشمیری هندو که به «پاندیت» معروف هستند، در مواجهه با حملات خشونت‌آمیز جدایی‌طلبان مسلمان از دره گریخته و نتواسته‌اند به آن بازگردند. برخی از ناظران این را یک «پاکسازی قومی» از جامعه هندوهای بومی کشمیر می‌دانند.

اکثر این پاندیت‌ها همچنان آواره داخلی هستند و بسیاری از آن‌ها در اردوگاه‌هایی در جامو یا اطراف دهلی زندگی می‌کنند. حزب حاکم BJP در بیانیه‌ای در سال ۲۰۱۴ اعلام کرد: «بازگشت پاندیت‌های کشمیری به سرزمین اجدادی خود با عزت کامل، امنیت و معیشت تضمین‌شده در صدر دستور کار حزب BJP قرار خواهد گرفت.» با این حال، در دوران زمامداری حزب BJP، اقدامات اندکی در راستای این هدف صورت گرفته است و برخی از جامعه پاندیت‌ها

این حزب را به دروغ‌گویی متهم کرده‌اند. با این وجود، این مسئله همچنان یکی از موضوعات تحریک‌کننده برای طرفداران هندو است.

گزارش وزارت خارجه آمریکا در سال ۲۰۲۳ حاکی از آن است که گروه‌های اسلام‌گرا در جامو و کشمیر به غیرمسلمانان حمله کرده‌اند.

۲- لغو ماده ۳۷۰ قانون اساسی هند

ماده ۳۷۰ قانون اساسی هند که در سال ۱۹۵۰ تدوین شده بود، برای فراهم آوردن فضای حکومتی ویژه برای رهبران ایالت جامو و کشمیر (J&K) در شرایط خاص به تصویب رسید. با این حال، «خودمختاری» اعطا شده به این ایالت به مرور زمان و از طریق اقدامات اجرایی به شدت تضعیف شد. رهبران حزب BJP از جمله نارندرا مودی، همواره ادعا می‌کردند که وضعیت ویژه جامو و کشمیر تنها به تقویت عناصر جدایی‌طلب مسلمان کشمیری کمک می‌کند و ملی‌گرایان هندو مدت‌ها به دنبال حذف آن از قانون اساسی هند بودند.

در آگوست ۲۰۱۹، دولت مودی اقداماتی بحث‌برانگیز را انجام داد که خودمختاری قانون اساسی جامو و کشمیر را تضعیف کرد و ماده ۳۷۰ و بخش ۳۵A از قانون اساسی را لغو نمود. ایالت به دو «قلمرو اتحادیه» تقسیم شد (جامو و کشمیر و لداخ)، که هر کدام اختیارات اداری محدودی دارند. دولت همچنین علیه معترضان در منطقه اقدامات سرکوبگرانه‌ای انجام داد، اینترنت و خدمات تلفن همراه را تعلیق کرد و هزاران نفر از جمله سیاستمداران برجسته محلی را به «بازداشت پیشگیرانه» برد. دولت‌های مختلفی از جمله دولت آمریکا، سازمان ملل متحد و سازمان کنفرانس اسلامی نگرانی‌های شدید خود را در این مورد ابراز کردند و بسیاری از مدافعان حقوق بشر و برخی از اعضای کنگره هند، این اقدامات را محکوم کردند.

۳- تأیید تغییرات توسط دادگاه عالی هند

در دسامبر ۲۰۲۳، یک هیئت پنج قاضی از دادگاه عالی هند تغییرات اعمال شده در قانون اساسی را تأیید کرد، اما دستور داد که دولت ایالتی برای قلمرو اتحادیه جامو و کشمیر در اولین فرصت ممکن احیا شود و اقداماتی برای برگزاری انتخابات مجلس ایالتی در آنجا قبل از اکتبر ۲۰۲۴ صورت گیرد. این در حالی است که جامو و کشمیر به مدت یک دهه انتخابات مجمع قانون‌گذاری برگزار نکرده و شش سال تحت حکومت مستقیم دولت مرکزی بوده است. با این حال، در انتخابات مجمع که در اکتبر ۲۰۲۴ برگزار شد، ائتلافی از احزاب مخالف BJP توانست اکثریت کرسی‌ها را کسب کند و این انتخابات به طور گسترده به عنوان یک همه‌پرسی علیه تغییرات BJP در وضعیت قلمرو در سال ۲۰۱۹ تلقی شد. به عنوان یک قلمرو اتحادیه، جامو و کشمیر همچنان تحت کنترل اداری مستقیم دهلی قرار خواهد گرفت.

۴- وضعیت امنیتی

به نظر می‌رسد وضعیت امنیتی در کشمیر از سال ۲۰۲۰ بهبود یافته باشد؛ نرخ تلفات ناشی از درگیری‌ها به شدت کاهش یافته و از بیش از ۴۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۱ به ۱۳۴ نفر در سال ۲۰۲۳ و ۱۱۲ نفر در سال ۲۰۲۴ رسید. گردشگری نیز در منطقه دره کشمیر افزایش یافته است و برخی تحلیلگران معتقدند که «صلح بازگشته است». با این حال، نرخ حملات شبه‌نظامیان در منطقه اکثریت هندو جامو ظاهراً در حال افزایش است و برخی گزارش‌ها

نشان می‌دهند که سرکوب و توسعه‌نیافتگی در دره همچنان ادامه دارد. این نارضایتی‌ها نسبت به دولت هند و ناامیدی از انتخابات طولانی مدت همچنان در این منطقه باقی است. دیده‌بان حقوق بشر گزارش داده است که در سال ۲۰۲۳، «مقامات هندی همچنان آزادی بیان، تجمع مسالمت‌آمیز و سایر حقوق را در جامو و کشمیر محدود کرده‌اند.» همچنین، گزارش‌هایی درباره قتل‌های فراقانونی توسط نیروهای امنیتی در این سال وجود داشته است.

خشونت در مانپور

در ماه مه ۲۰۲۳، خشونت‌های قومی در مانپور، ایالت کوچک شمال شرقی هند که با برمه هم‌مرز است و حدود ۳,۷ میلیون نفر جمعیت دارد، شعله‌ور شد. این درگیری عمدتاً میان «اقلیت میتئی» که بیشتر هندو هستند و «اقلیت کوکی» که بیشتر مسیحی هستند، رخ داد. وزارت خارجه آمریکا گزارش می‌دهد که این درگیری که به دلیل تنش‌های سیاسی، قانونی و اقتصادی بر سر وضعیت و حقوق زمین ایجاد شده بود، منجر به کشته شدن حدود ۲۵۰ نفر، آوارگی بیش از ۶۰ هزار نفر و تخریب بیش از ۲۵۰ مکان مذهبی از جمله کلیساها، معابد هندو و کنیسه‌ها شده است. وزارت خارجه آمریکا اعلام کرده است که با افزایش حضور نیروهای امنیتی، سطح خشونت کاهش یافته است، اما درگیری‌ها همچنان ادامه دارد.

گروه‌های حقوق بشری و دادگاه عالی هند، کندی واکنش‌های رسمی را در مقابله با خشونت‌ها محکوم کرده‌اند و دولت‌های محلی و مرکزی را به ناتوانی در رسیدگی به این مسائل متهم کرده‌اند. سر وزیر مانپور، عضو حزب BJP، فراخوان‌ها برای پاسخگویی را به‌عنوان «تلاش‌هایی برای بدنام کردن دولت BJP» توصیف کرده است و در این میان، برخی تحلیلگران دولت را متهم به تسهیل پاکسازی قومی علیه اقلیت کوکی کرده‌اند. چهره‌های سیاسی مخالف مودی را به دلیل عدم رسیدگی به خشونت‌ها بیش از دو ماه پس از آغاز آن، مورد انتقاد قرار داده‌اند.

پنجاب، سیک‌ها و سرکوب فرامرزی

پنجاب، تنها ایالت هند با اکثریت سیک، در دهه ۱۹۸۰ و اوایل دهه ۱۹۹۰ شاهد خشونت‌های فرقه‌ای و جدایی طلبانه گسترده‌ای بود. در ۱۱۸مین کنگره آمریکا، نمایندگان در حال بررسی H.Res. ۱۵۵۴ هستند که خواستار «شناسایی و بزرگداشت نسل‌کشی سیک‌ها در سال ۱۹۸۴» می‌باشد. امروزه، تحلیلگران می‌گویند که حمایت برای ایجاد یک «خلیستان» مستقل در پنجاب بسیار کم است. طبق یک نظرسنجی در سال ۲۰۲۱، بیش از ۹۵ درصد از سیک‌های هند به هندی بودن خود افتخار می‌کنند و ۷۰ درصد اعتقاد دارند که کسی که به هند بی‌احترامی کند، نمی‌تواند سیک باشد. با این حال، مقامات هندی همچنان جدایی طلبی را تهدیدی جدی برای امنیت ملی می‌دانند و بسیاری از گروه‌های مرتبط با این جنبش را به عنوان «سازمان‌های تروریستی» شناسایی کرده‌اند. آن‌ها همچنین کشورهای دیگر را متهم به حمایت از افراطی‌ها در میان جامعه دیاسپورای سیک می‌کنند. برخی از مقامات هندی تلاش کرده‌اند تا نیروهای جدایی طلب سیک را مسئول «اعتراضات کشاورزان» در هند در سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۲۱ معرفی کنند.

طبق گزارش وزارت خارجه آمریکا در سال ۲۰۲۳، دولت هند متهم به «سرکوب فرامرزی» علیه روزنامه‌نگاران، اعضای دیاسپورا، فعالان جامعه مدنی و مدافعان حقوق بشر است. در نیمه دوم سال ۲۰۲۳، مقامات آمریکایی و کانادایی نقش دولت هند را در دو توطئه ترور سیک‌ها در آمریکای شمالی مطرح کردند. نخست‌وزیر کانادا در سپتامبر ۲۰۲۳ اعلام کرد که «عوامل دولت هند» در ترور یک شهروند کانادایی در خاک کانادا دخالت داشته‌اند. دهلی‌نو این ادعاها را «بی‌اساس» خوانده است. چند ماه بعد، وزارت دادگستری آمریکا یک کیفرخواست منتشر کرد که ادعا می‌کند یک مقام اطلاعاتی هند در تلاش برای ترور یک رهبر فعال سیک در آمریکا نقش داشته است. واکنش رسمی هند به این اتهامات نسبت به آمریکا محتاطانه‌تر بود و دهلی‌نو یک «کمیته تحقیق» رسمی برای بررسی این پرونده تشکیل داد، که هنوز ادامه دارد.

این تحولات موجب ایجاد تنش‌های شدید در روابط هند و کانادا شد و ممکن است بر تعاملات آمریکا و هند تأثیرگذار باشد. این موضوع توجه کنگره آمریکا را جلب کرده است. در اواخر سال ۲۰۲۳، پنج عضو هندی-آمریکایی کنگره پس از جلسه‌ای محرمانه با دولت بایدن هشدار دادند که در صورت عدم رسیدگی به این موضوعات توسط هند، ممکن است «آسیب قابل توجهی» به روابط دو کشور وارد شود.

در اوایل سال ۲۰۲۴، رئیس کمیته روابط خارجی سنا (SFRC) تأکید کرد که تأمین سلاح‌های آینده آمریکا به هند مشروط به این است که دولت هند تحقیقات کاملی را در مورد این پرونده انجام دهد. وزارت خارجه آمریکا همچنان به دنبال «مسئولیت‌پذیری» در این زمینه است و نگرانی‌های خود را با مقامات هندی در سطح بالا مطرح می‌کند. در اکتبر ۲۰۲۴، آمریکا اعلام کرد که از همکاری هند در این زمینه راضی است.

در همین حال، تنش‌ها میان هند و کانادا در سپتامبر ۲۰۲۴ تشدید شد، زمانی که دولت کانادا به مقامات هندی متهم شد که مسئول قتل یک سیک کانادایی هستند و ادعا کرد که دهلی‌نو در حال اجرای یک کمپین گسترده آزار و اخاذی علیه سیک‌ها در کانادا است. این مسئله موجب اخراج سفیر هند و پنج دیپلمات دیگر از کانادا شد. دخالت دولت هند در سرکوب فرامرزی علیه دیاسپورای سیک در آمریکا و کانادا ادامه دارد.

رهبران جامعه سیک گزارش داده‌اند که خود یا سازمان‌هایشان در معرض تهدید و آزار و اذیت قرار گرفته‌اند، و به طور گسترده‌ای این اقدامات به دخالت دهلی‌نو نسبت داده می‌شود. طبق گزارش‌ها، حداقل هفت فعال سیک در آمریکا و کانادا هشدار دریافت کرده‌اند که ممکن است جان‌شان در خطر باشد.

در سپتامبر ۲۰۲۴، مقامات کاخ سفید با چند گروه مدافع سیک دیدار کردند تا درباره تهدیدات علیه سیک‌ها در آمریکا و سرکوب فرامرزی بحث کنند. در کنگره ۱۱۸، ۹۷۰۷H.R. قانون گزارش‌دهی سرکوب فرامرزی ۲۰۲۴، از دادستان کل آمریکا خواسته است تا به کنگره در مورد سرکوب فرامرزی ناشی از هند، عربستان سعودی، ایران و چین گزارش دهد.

تحلیل سیاست و ملاحظات برای کنگره

تحلیل سیاست

برای دو دهه، مقامات ارشد آمریکا و هند به طور مداوم ارزش‌های مشترک را به عنوان اساس مشارکت دوجانبه شناسایی کرده‌اند. در بیانیه‌های مشترک، ارزش‌هایی مانند دموکراسی، آزادی، حقوق بشر و پلورالیسم برجسته شده است. استراتژی یکپارچه کشوری ۲۰۲۲ وزارت خارجه آمریکا اعلام می‌کند که این مشارکت «بر اساس ارزش‌های مشترک» است. این همچنین به معنای مطرح کردن مسائل نگران‌کننده‌ای است که ممکن است با اصول حقوق بشر و دموکراسی تطابق نداشته باشد. برخی از اعضای کنگره نیز به این مسئله اشاره کرده‌اند که همکاری آمریکا و هند باید بر اساس احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی باشد.

تحلیلگران مختلف بر این باورند که اگر هند به تبعیض علیه اقلیت‌ها و محدود کردن آزادی‌های بنیادی ادامه دهد، این موضوع می‌تواند باعث تضعیف نقش هند به عنوان شریک امنیتی آمریکا شود. بر این اساس، برخی معتقدند که هند باید به یک دموکراسی فراگیر، سکولار و پلورالیستی تبدیل شود تا بتواند جایگاه خود را به عنوان یک قدرت بزرگ جهانی حفظ کند.

در نهایت، برخی از تحلیلگران استدلال می‌کنند که ادامه فشار برای احترام به حقوق بشر باید یک شرط اساسی برای تعامل آمریکا با هند باشد. این امر نه تنها به دلایل اخلاقی بلکه به منظور تضمین موفقیت‌های دیپلماتیک و اقتصادی آمریکا در همکاری با هند در برابر چالش‌های جهانی مانند تهدیدات چین است.

ملاحظات برای کنگره

قانون آمریکا ارتقای دموکراسی، حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین را به عنوان اهداف «اصلی» و «اساسی» سیاست خارجی خود اعلام کرده است، هرچند سیاست‌گذاران غالباً این تلاش‌ها را به صورت انتخابی و با تناقض‌هایی با اولویت‌های دیگر سیاست خارجی پیگیری می‌کنند.

ابزارهای کلیدی سیاست خارجی که آمریکا برای دفاع و ترویج دموکراسی و حقوق بشر به کار می‌برد، عبارتند از:

- ❖ الزامات گزارش‌دهی که کنگره را ملزم می‌کند تا در مورد مسائل حقوق بشر در کشورهای خارجی گزارشی از شاخه اجرایی دریافت کند.

- ❖ نهادها و ابتکارات بین‌المللی، از جمله اقداماتی که در چارچوب سازمان ملل صورت می‌گیرد.

- ❖ محدودیت‌های کمک‌های خارجی و فروش تسلیحات.

- ❖ تحریم‌ها علیه افراد و نهادهایی که مرتکب نقض حقوق بشر می‌شوند.

گزارش سالانه ۲۰۲۴ کمیسیون بین‌المللی آزادی مذهبی ایالات متحده (USCIRF) توصیه‌هایی برای دولت آمریکا ارائه می‌دهد که به شرح ذیل است:

- ❖ از دولت بایستن خواسته می‌شود که هند را به عنوان «کشور مورد توجه خاص» (CPC) طبق قانون IRFA ۱۹۹۸ تعیین کند، همان‌طور که از سال ۲۰۲۰ به USCIRF توصیه شده است.

- ❖ اعمال تحریم‌های هدفمند علیه افرادی که مسئول نقض آزادی‌های مذهبی هستند، با مسدود کردن دارایی‌ها یا ممنوعیت ورود به آمریکا.

- ❖ گنجاندن اولویت‌های آزادی مذهبی در نشست‌ها و توافقات دوجانبه و چندجانبه.
- ❖ تشویق به تقویت تعامل با جوامع مذهبی و مقامات محلی در هند و تسهیل دیدار با زندانیان عقیدتی و فعالان حقوق بشر.
- ❖ تشویق به بررسی توسط گروه ویژه اقدام مالی برای اطمینان از عدم سوء استفاده مقامات هندی از منابع مالی در بازداشت اقلیت‌های مذهبی و فعالان.

همچنین کمیسیون بین‌المللی آزادی مذهبی ایالات متحده دو توصیه ویژه برای کنگره دارد:

- ❖ مطرح کردن موضوع آزادی مذهبی و مسائل مرتبط با اقلیت‌های مذهبی در هند از طریق جلسات استماع، نامه‌نگاری‌ها و سایر فعالیت‌ها.
- ❖ مشروط کردن کمک‌های مالی و فروش تسلیحات به هند به بهبود شرایط آزادی مذهبی و گنجاندن اقداماتی برای بررسی و گزارش در این زمینه.

کنگره همچنین می‌تواند اقدامات ذیل را در نظر بگیرد:

- ❖ نظارت بر نحوه توزیع کمک‌های خارجی به هند، به‌ویژه در نظر گرفتن محدودیت‌های هند در تأمین مالی سازمان‌های غیردولتی.
- ❖ اعطای کمک‌های مالی اضافی برای حمایت از جوامع حاشیه‌ای در هند.
- ❖ درخواست از دولت هند برای کاهش کاربرد قانون پیشگیری از فعالیت‌های غیرقانونی (UAPA) و دیگر قوانین مشابه علیه فعالان حقوق بشر و اقلیت‌های مذهبی.
- ❖ تعامل با دولت هند در مورد قوانین FCRA و UAPA و اطمینان از حمایت آمریکا از سازمان‌های جامعه مدنی در هند.
- ❖ درخواست از وزارت خارجه آمریکا برای ارزیابی هند بر اساس چارچوب ارزیابی خطر ظلم و ستم (ARAF) و گزارش آن به کمیته‌های مربوطه.
- ❖ حمایت از تصویب قوانین پیشنهادی مانند ۸۳۱S، ۳۶۵۴H.R.، ۷۴۴۳H.R.، ۳۸۵۴S. و ۹۷۰۷H.R. که به سرکوب فرامرزی می‌پردازند.
- ❖ نظارت بر تصمیمات فروش تسلیحات و دیگر همکاری‌های نظامی با هند.

دولت بایدن برای سال مالی ۲۰۲۵، یکصد و سه میلیون دلار کمک خارجی به هند درخواست کرده است که عمدتاً به پروژه‌های توسعه‌ای و بهداشتی اختصاص خواهد یافت. دولت هند ممکن است تمایل کمتری به حفظ یا تعمیق مشارکت خود با آمریکا داشته باشد اگر فشار حقوق بشری از سوی ایالات متحده شدت یابد. اقداماتی مانند تعیین هند به عنوان CPC، اعمال تحریم‌های هدفمند و مشروط کردن کمک‌های مالی به هند می‌تواند موجب ناخشنودی دولت دهلی نو شده و برای هدف تعمیق مشارکت آمریکا و هند بر اساس ارزش‌ها چالش برانگیز باشد.

پیوست

جلسات استماع و قانونگذاری

جلسات استماع کنگره در مورد هند، ۲۰۱۴-۲۰۲۴

- ❖ برگزاری جلسه کمیته روابط خارجی سنا در مورد سیاست آمریکا نسبت به هند، مارس ۲۰۲۲؛
- ❖ برگزاری جلسه کمیته امور خارجه مجلس نمایندگان جلسه ای در مورد سازمان های حقوق بشری آمریکا در هند، دسامبر ۲۰۱۶؛
- ❖ برگزاری جلسه کمیته روابط خارجی سنا جلسه ای در مورد روابط آمریکا و هند، مه ۲۰۱۶؛
- ❖ برگزاری جلسه کمیته امور خارجه مجلس نمایندگان زیر کمیته آسیا و اقیانوسیه جلسه ای در مورد روابط آمریکا و هند، ژوئیه ۲۰۱۴؛ و
- ❖ برگزاری جلسه کمیته روابط خارجی سنا زیر کمیته امور خاورمیانه و آسیای جنوبی و مرکزی جلسه ای در مورد روابط آمریکا و هند، ژوئیه ۲۰۱۴.

جلسات انتخابی کمیسیون حقوق بشر توم لانتوس

- ❖ هند: گزارش اخیر حقوق بشر، مارس ۲۰۲۴؛
- ❖ سرکوب فرامرزی و پاسخ آمریکا، فوریه ۲۰۲۴؛
- ❖ جامو و کشمیر در زمینه، نوامبر ۲۰۱۹؛
- ❖ پیشرفت حقوق بشر در هند، ژوئن ۲۰۱۶؛
- ❖ خشونت علیه اقلیت‌های مذهبی در هند، ژوئن ۲۰۱۵؛
- ❖ پوگروم‌های ضد سیک نوامبر ۱۹۸۴ در هند، سپتامبر ۲۰۱۴؛ و
- ❖ وضعیت اقلیت‌های مذهبی در هند، آوریل ۲۰۱۴.

قانونگذاری منتخب مرتبط با هند، ۲۰۱۳-۲۰۲۴

در کنگره ۱۱۸:

- S.Res. ۱۹۱. شناسایی تهدیدات رو به رشد آزادی مطبوعات و آزادی بیان در سراسر جهان - به تحمیل مکرر خاموشی اینترنت و ارتباطات توسط هند و همچنین بازداشت روزنامه‌نگاران اشاره می‌کند و شش حامی مشترک دارد.
- S.Res. ۴۲۴. ابراز احساس سنا مبنی بر اینکه دولت آمریکا باید با دولت هند برای پایان دادن سریع به آزار و اذیت و خشونت علیه اقلیت‌های مذهبی و مدافعان حقوق بشر در هند و لغو سیاست‌های دولتی که علیه مسلمانان تبعیض می‌کند، تعامل داشته باشد. و مسیحیان بر اساس ادیان مربوطه - هیچ حامی مشترکی ندارد
- S.Res. ۵۶۹. ابراز حمایت از آزادی مذهبی بین‌المللی به عنوان سنگ بنای سیاست خارجی آمریکا - به قوانین هندی اشاره می‌کند که «ترویج سیاست‌های تبعیض‌آمیز مذهبی» را ترویج می‌دهند و ۱۳ حامی مشترک دارد

- S.Res. ۶۸۸. شناسایی تهدیدات رو به رشد آزادی مطبوعات و آزادی بیان در سراسر جهان - به تحمیل مکرر خاموشی اینترنت و ارتباطات توسط هند اشاره می‌کند، حاوی چندین مورد دیگر از نقض ظاهری آزادی مطبوعات توسط دولت هند است و چهار حامی مشترک دارد
- S.Res. ۱۱۳۱. تجلیل از هندوها آمریکایی، و محکوم کردن حملات به اماکن مقدس هندوها، هندوفوبیا و تعصب ضد هندو، و برای اهداف دیگر - ۲۱ حامی مشترک دارد
- H.Res. ۱۳۹۴. تجلیل از اصول دموکراسی، پلورالیسم مذهبی، حقوق بشر و حاکمیت قانون مشترک آمریکا و هند، روابط قوی مردم با مردم بین آمریکا و هند، و موفقیت دیاسپور هند در آمریکا - ۵۹ حامی مشترک دارد
- H.Res. ۱۵۵۴. ابراز حمایت از شناسایی و بزرگداشت نسل‌کشی سیک‌ها در سال ۱۹۸۴ - پنج حامی مشترک دارد
- H.R. ۹۷۰۷. قانون گزارش‌دهی سرکوب فرامرزی ۲۰۲۴ - دادستان کل آمریکا را ملزم می‌کند تا به کنگره در مورد سرکوب فرامرزی ادعایی ناشی از هند، عربستان سعودی، ایران و چین گزارش دهد و ۱۰ حامی مشترک دارد.

در کنگره ۱۱۷:

- H.Res. ۱۱۹۶. محکوم کردن نقض حقوق بشر و نقض آزادی مذهبی بین‌المللی در هند - ۱۲ حامی مشترک داشت) در کنگره ۱۱۸، H.Res. ۵۴۲ یکسان ۹ حامی مشترک دارد
- H.Res. ۱۲۱۹. (تجلیل از زندگی و میراث پدر استن، فعال برجسته حقوق بشر که در ۵ ژوئیه ۲۰۲۱ در بازداشت دولت هند درگذشت، و تشویق هند به انجام تحقیقات مستقل در مورد دستگیری، زندانی شدن و مرگ وی - دو حامی مشترک داشت) در کنگره ۱۱۸، H.Res. ۱۳۳۹، دو حامی مشترک دارد.)

در کنگره ۱۱۶:

- H.Res. ۷۲۴. محکوم کردن نقض حقوق بشر و محدودیت‌های ارتباطات و بازداشت‌های جمعی در جامو و کشمیر و حمایت از خودگردانی کشمیری‌ها - هیچ حامی مشترکی نداشت
- H.Res. ۷۴۵. درخواست از هند برای پایان دادن به محدودیت‌های ارتباطات و بازداشت‌های جمعی در جامو و کشمیر در اسرع وقت و حفظ آزادی مذهبی برای همه ساکنان - ۶۸ حامی مشترک داشت.

در کنگره ۱۱۳:

- H.Res. ۴۱۷. ستایش از تنوع مذهبی غنی هند و تعهد به تحمل و برابری، و تأیید مجدد نیاز به حمایت از حقوق و آزادی‌های اقلیت‌های مذهبی - ۵۱ حامی مشترک داشت.